

textos que demanen ser estudiats «amb l'única intenció de servir honradament la llengua que uns i altres tant estimem» (p. 159).

Una bona colla d'exemples recollits contenen el que en les meves classes solc anomenar *nyaps & bunyols* (els *bunyols* aquí no són precisament aquells tan bons que se solen fer en temps de Quaresma). A Ruaix, savi i conspicu com és, penso que més aviat li agradaria de parlar de *aliquando*, com feien els antics: tothom, en un moment o altre, bada, i si escriu, fa bunyols. I el Gran Ruaix? Ell ens respondria, citant el vell Terenci: *Homo*

sum, humani nihil a me alienum puto. I, efectivament, en *Estudis de llengua*, hi he trobat un *aliquando*: un text que conté una citació bíblica que es diu que és de l'Evangeli segons Joan, resulta que és de la Primera carta de Joan: Jn ha de ser 1Jn (p. 245). Ja veieu que l'acríbia de Ruaix és colossal: sols se li ha escapat un 1 en una abreviació d'un llibre del Nou Testament (!).

Deixant l'anècdota acabaré dient que val la pena de capbussar-se dins aquest dens volum, on trobareu infinites coses intel·ligents sobre la nostra estimada llengua catalana. Jo ho he fet amb passió.

No he deixat cap pàgina del llibre sense fer-hi anotacions. El meu volum fins i tot m'ha quedat *espellofat* —espero que el Gran Ruaix em deixi passar aquest ús metafòric d'un verb antic: vull dir que, de tant treballar-hi, m'ha saltat un full de *Estudis de llengua* i l'he hagut d'enganxar amb cola. El treball s'ho val, i molt. L'últim planeta publicat fins ara de la «galàxia Ruaix» és una prova d'amor envers la llengua catalana sense límits. El lector, estupefacte, sols pot dir: moltes gràcies, Gran Ruaix! ♦

JOAN FERRER
Universitat de Girona

I si parlem català?
David Vila i Ros
Tallers per la
llengua, Sabadell,
setembre del 2016

David Vila, dinamitzador lingüístic i escriptor, ha estat i és membre actiu de diverses organitzacions de la militància lingüística: la CAL, la Fundació Reixida, Òmnium Cultural i és vice-president de Tallers per la Llengua. Darrerament ha publicat els llibres *Verba, non facta* i *I si parlem amb el veí del segon?*, a banda del que ara presentem.

En aquest quadern, torna a l'estil didàctic de les preguntes que en realitat són autèntiques propostes i reptes pendents i proposa als qui encara no parlen català o als qui constantment canvien al castellà que reflexionin en base a nou punts bàsics de l'aventura del català: la situació sociolingüística, la vitalitat de les llengües, la importància dels hàbits lingüístics, la substitució idiomàtica, les raons que ens fan canviar de llengua, els prejudicis, les raons per les quals hauríem d'usar més el català, i com fer-ho per a assolir l'assertivitat lingüística. Tot un repte apassionant.

Ens ha interessat especialment el capítol dedicat a la importància dels hàbits lingüístics perquè mostra d'una manera molt gràfica quins hàbits transmetem als nostres interlocutors quan canviem al castellà. I ho fa en forma de frases mentals que condicionaran el nostre interlocutor. Per exemple, si

canviem davant els qui no parlen català els estem dient que «no cal que l'aprenquis», si ho fem als qui comencen a parlar-lo els diem que «no ho fas prou bé», si canviem davant els qui saben parlar-lo els diem que «no ets dels nostres», i si ho fem als catalanoparlants habituals els ensenyaem que «és normal canviar de llengua». Per contra, si ens mantenim en català en tots quatre casos els estem llançant respectivament els missatges següents: «cal que l'aprenquis», «ho estàs fent bé», «compartim la llengua» i «és normal mantenir la llengua». Si fem una cosa o si fem la contrària, el panorama mental canvia del tot: en el primer cas considerem que l'ús del català és inútil i en el segon cas el nostre interlocutor percep clarament que l'ús del català és necessari, enriquidor i que ajuda a la convivència.

En el darrer capítol l'autor ens proposa un senzill full de ruta cap a l'assertivitat lingüística en forma de procediment que ens permet d'anar incrementant progressivament l'ús del català sense patir cap trauma. Un llibret per llegir i sobretot per practicar sense complexos si no volem ser còmplices d'un suïcidi lingüístic. ♦

JORDI SOLÉ CAMARDONS